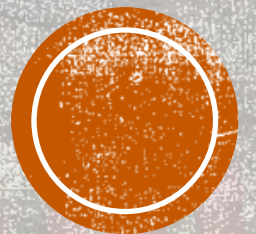

MEICRO DDYSGU 2

HANES CYMRU

Gan Siobhan Squelch

MAES DYSGU A PHROFIAD: Y Dyniaethau: Hanes Cymru		
Ddinasyddion egwyddorol, gwybodus sy’n canfod, yn gwerthuso ac yn defnyddio tystiolaeth wrth ffurfio barn wybodus am eu diwylliant, eu cymuned, eu cymdeithas a’r byd yn awr ac yn y gorffennol ac sy’n barod i fod yn ddinasyddion yng Nghymru a’r byd.		
Thema: Boddi Tryweryn “Cofiwch Dryweryn” - Byddan ni’n dysgu am y boddi Capel Celyn a'r cwm Tryweryn. - Byddan ni’n deall am y boddi Capel Celyn a'r cwm Tryweryn, y protestiad, beth roedd wedi digwydd a sut affeithion Gymru. - Siarad am y teimladau’r bobl.	Geirfa Adolygu: o dan, yn, uwchben, tyfu, cysgu. Geirfa newydd: boddi, cwm, protestiad, llyn, pentref, Lerpwl, ffrwydro, gwleidyddion.	Gwybodaeth Flaenorol: - Dysgon y plant arddodiaid yn y wers ddiwethaf. - Roedd y plant yn ddysgu yr Amherffaith berson gyntaf. Felly y wers heddiw, byddwn ni’n ddysgu siarad am y berson trydydd. - Bydd y plant yn ddysgu mynegi barn yn y wers nesaf.
Gweithgareddau: Gwranddo ar y cân Tryweryn. Siarad – drilio geirfa newydd, drilio cwestiynau ac atebion. Darllen – Darllen y sleidiau. ‘Dominos’ Ysgrifennu- Llais o’r Pentref. Dewiswch un person o’r Capel Celyn e.e. plentyn, athrawes, ffermwyr. Ysgrifennwch 5 brawddeg i ddisgrifio eich meddyliau a theimladau chi. Cofiwch i ddisgrifio beth roedd yn digwydd. Gweithiwch mewn pâr a trafodwch eich gwaith chi.		
Patrwm/Ffocws iaith: - Amherffaith - Cwestiynau ac atebion bobl eraill		

NOD Y WERS: BYDDWN NI'N...

- ddysgu am y boddi Capel Celyn a'r cwm Tryweryn; y protestiad, beth roedd wedi digwydd a sut mae affeithion Gymru.
- ddefnyddio'r Amherffaith, i ofyn ac ateb cwestiynau: siarad am y bobl o'r cwm a beth roedd wedi digwydd.
- siarad am y teimladau'r bobl.

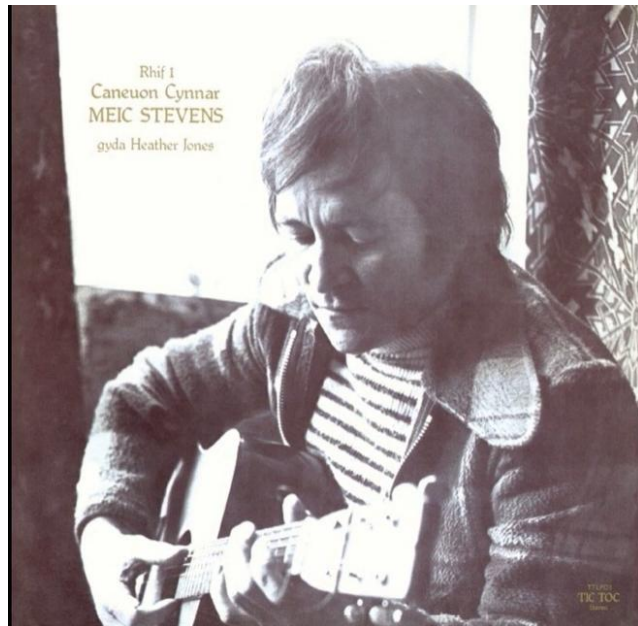

COFIWCH *
DRYWERYN

1823

CICIO'R COF

Meic Stevens - Tryweryn

- Golygu Arddodiaid (a geirfa ydych chi'n gwybod).
- Byddwch chi'n gwrandewch ar y gân.
- Ar dy fwrdd bach gwyn, llenwch y bylchau.
- Mae'r gân hon yn siarad am y boddi Capel Celyn a Cwm Tryweryn.

Mae'r blodau [] ardd yn hardd
Mae rhosyn [] drws yn dlws
Ond nid yw'r blodau'n [] nawr
Mewn tŷ [] y cregiau mawr
Dŵr oer sy'n [] yn Nhryweryn
Dŵr oer sy'n cysgu [] Nhryweryn

Mae'r dŵr [] yn fy nhŷ yn ddu
Mae'r pysgod [] llyn yn wyn
Ond nid yw'r blodau'n tyfu nawr
Mewn tŷ [] y cregiau mawr
Dŵr oer sy'n [] yn Nhryweryn
[] oer sy'n cysgu yn Nhryweryn

Wel mae'r blodau'n tyfu nawr
A mae'r dail yn [] i lawr
Mae'r bob []
Mae'r blodau []

Dŵr oer sy'n cysgu [] Nhryweryn
Dŵr oer sy'n cysgu [] Nhryweryn
Dŵr oer sy'n cysgu [] Nhryweryn

Datganiad Dysgu			
"Cofiwch Dryweryn"			
Rydw i'n gwybod am y boddi Capel Celyn a'r Cwm Tryweryn.			
Rydw i'n gallu siarad yn y gorffennol.			
Siarad am y teimladau'r bobl.			

GEIRFA NEWYDD

Mae geirfa newydd ar y sleidiau nesaf.

- Does dim rhaid i chi gofio hon.
- Mae rhaid i chi ddeall hon.

boddi

boddi

cwm

cwm

protestiad

protestiad

pentref

pentref

llyn

llyn

Lerpwl

Lerpwl

gwleidyddion

gwleidyddion

ffrwydro/ ffrwydrad

ffrwydro/ ffrwydrad

YR AMHERFFAITH

- Pan fyddwn ni'n defnyddio 'Yr Amherffaith'?
- Siarad am y gorffennol.
- Siarad am pethau sy wedi digwydd dros amser.

YR AMHERFFAITH

- Roeddwn i
- Roedd et ti
- Roedd e
- Roedd hi
- Roedd Mr Parry
- Roedden ni
- Roeddech chi
- Roedden nhw

- Doeddwn i ddim
- Doedd et ti ddim
- Doedd e ddim
- Doedd hi ddim
- Doedd Mr Parry ddim
- Doedden ni ddim
- Doeddech chi ddim
- Doedden nhw ddim

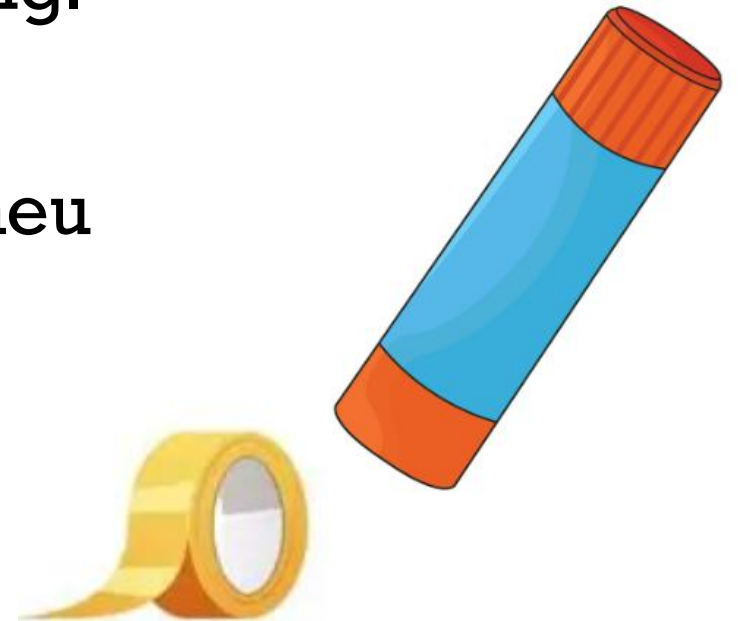
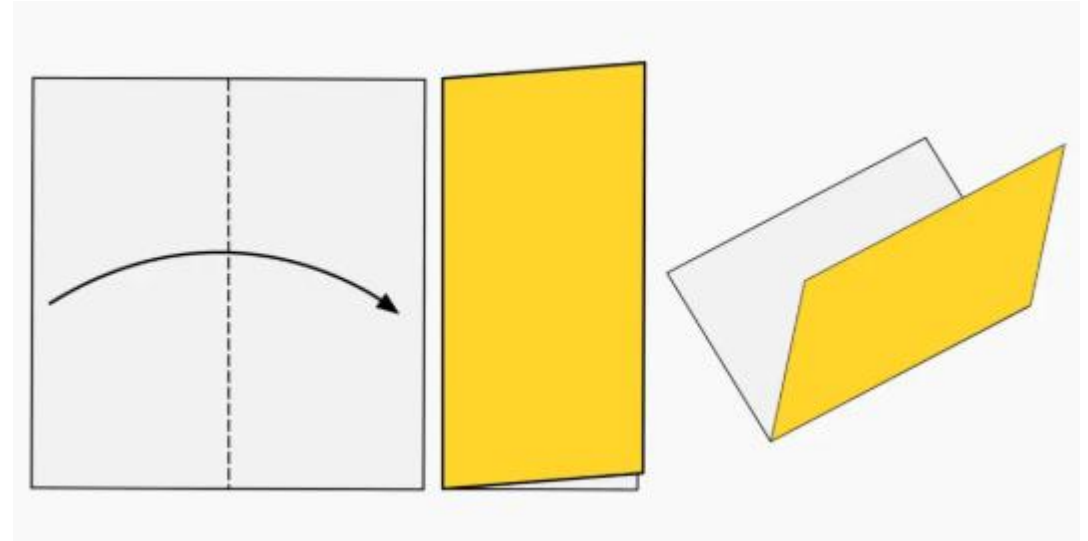
- Oeddwn i...?
- Oedd et ti...?
- Oedd e...?
- Oedd hi...?
- Oedd Mr Parry...?
- Oedden ni...?
- Oeddech chi...?
- Oedden nhw...?

PRISM-IAITH

Cyfarwyddiadau:

1. Cewch chi blygu ar hyd y llinell doredig.
2. Wedyn, cewch chi ddefnyddio'r glud neu dâp glynu wrth lynu gyda'i gilydd.

Sut roedd Mrs Parry yn
teimlo?

Roedd Mrs Parry yn
drist.

Beth roedd y bobl yn
wneud?

Roedd y bobl yn
protestio.

**GOFYN AC
ATEB
CWESTIYNAU**

- Edrychwch ar eich taflen chi.

Oedd e...?

Oedd, roedd e...

Nac oedd, doedd e ddim

Oedd hi...?

Oedd, roedd hi...

Nac oedd, doedd hi ddim

Oedd y plant...?

Oedden, roedden nhw...
Oedden, roedd y plant...

Nac oedden, doedden nhw ddim...
Nac oedden, doedd y plant ddim...

- Dyna'r pentref Capel Celyn yn Ogledd Cymru yn 1955.

CWM TRYWERYN

- Roedd y pentref, Capel Celyn yn Gwm Tryweryn.
- Roedd ffermydd, un Capel, un ysgol ac un swyddfa'r post iddo fe.
- Roedd tua'r 70 pobl yn byw yn y cwm.
- Doedd y bobl ddim yn siarad Saesneg.

- **Yn 1955 ar ôl Yr Ail Ryfel Byd, roedd y Cyngor Ddinas Lerpwl angen mwy dŵr.**
- **Roedd Lerpwl yn tyfu.**
- **Roedd Cyngor Lerpwl, gyda'r cymorth o gwleidyddion Saesneg, prynodd y tir.**

- **Doedd y bobl ddim yn hapus. Roedd y bobl yn teimlo'n grac ac flin.**
- **Roedd y bobl protestiad.**
- **Roedd Owain Williams, Emyr Llewellyn a John Albert Jones wedi ffrwydro'r safle adeiladau.**

- **Yn anffodus, doeddwn nhw ddim yn gwrando.**
- **Collon y pentref a'r ardal am byth.**
- **Y bobl o Gymru yn teimlo'n ofnadwy a diymadferth.**

Dechrau	Roedd y pentref, Capel Celyn yn Gwm Tryweryn.
---------	---

Roedd ffermydd, un Capel, un ysgol ac un swyddfa'r post iddo fe.	Roedd tua'r 70 pobl yn byw yn y cwm.
--	--------------------------------------

Doedd y bobl ddim yn siarad Saesneg.	Yn 1955 ar ôl Yr Ail Ryfel Byd, roedd y Cyngor Ddinas Lerpwl angen mwy dŵr.
--------------------------------------	---

Roedd Lerpwl yn tyfu.	Roedd Cyngor Lerpwl, gyda'r cymorth o gwleidyddion Saesneg, prynodd y tir.
-----------------------	--

Doedd y bobl ddim yn hapus. Roedd y bobl yn teimlo'n grac ac flin.	Roedd y bobl protestiad.
--	--------------------------

Roedd Owain Williams, Emyr Llewellyn a John Albert Jones wedi ffrwydro'r safle adeiladau.	Roedd y bobl protestiad.
---	--------------------------

Yn anffodus, doeddwn nhw ddim yn gwrando.	Collon y pentref a'r ardal am byth.
---	-------------------------------------

Y bobl o Gymru yn teimlo'n ofnadwy a diymadferth.	Y diwedd
---	----------

SIARAD

- Siaradwch â'r eich partner chi a gofynnwch gwestiynau.
- Defnyddiwch y sleid nesaf i helpu.

Sut roedden nhw'n teimlo?

Sut roedd y plant yn teimlo?

Beth roedd yn digwydd?

Pam roeddwn nhw'n gadael?

Beth roedd y bobl yn wneud?

Roedd Mr Parry/ Miss Jones yn teimlo

Roedd e'n / hi'n teimlo

Roedd y plant yn teimlo

Roedd y bobl yn teimlo

Roedden nhw'n teimlo

'n drist.

'n ddiflas.

'n nerfus.

'n ofnus.

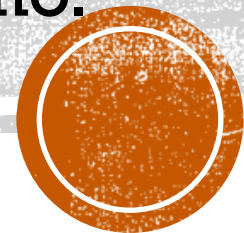
'n grac

'n flin / ddig.

'n siomedig.

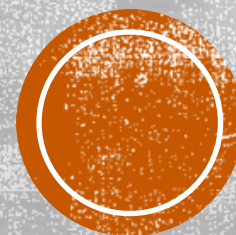
yn swil.

wedi blino.

BETH ROEDD Y BOBL YN WNEUD?

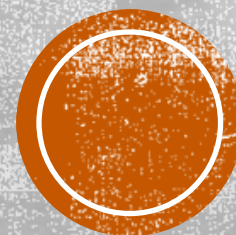

Roedd y bobl yn protestio.

BETH ROEDD Y BOBL YN WNEUD?

Roedd y bobl wedi mynd.

TASG YSGRIFENNU

Llais o'r Pentref

- Dewiswch un person o'r Capel Celyn e.e. plentyn, athrawes, ffermwyr.
- Ysgrifennwch 5 brawddeg i ddisgrifio eich meddyliau a theimladau chi.
- Cofiwch i ddisgrifio beth roedd yn digwydd.
- Gweithiwch mewn pâr a trafodwch eich gwaith chi.

SUT ROEDD YR EFFAITH AR GYMRU?

- 40 mlynedd ar ôl. Roedd y Cyngor Lerpwl yn ymddiheuriad i'r bobl o'r Dryweryn.

1967 - Yr Deddf Iaith- Cymraeg defnyddio yn llysoedd.

Roedd Cymdeithas yr Iaith Cymru wedi dechrau.

TRYWERYN:

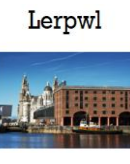
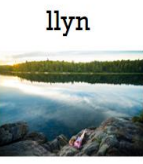
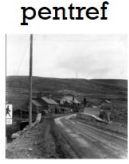
COFIWCH *
DRYWERYN

FE
GODWN
NI ETO

Enw:

Tasg 1

Datganiad Dysgu			
"Cofiwch Dryweryn" - rydw i'n deall hwn.			
Rydw i'n gwybod am y boddi Capel Celyn a'r cwm Tryweryn.			
Rydw i'n gallu siarad yn y gorffennol.			
Siarad am y teimladau'r bobl.			

Roedd Mr Parry/ Miss Jones yn teimlo

Roedd e'n / hi'n teimlo

Roedd y plant yn teimlo

Roedd y bobl yn teimlo

Roedden nhw'n teimlo

'n drist.

'n ddiflas.

'n nerfus.

'n ofnus.

'n grac

'n flin / ddig.

'n siomedig.

yn swil.

wedi blino.

Gosodiad cardonhaol	Gosodiad negyddol	Cwestiwn	Ateb Cardarnhaol	Ateb negyddol
Roeddwn i	Doeddwn i ddim	Oeddwn i?	Oeddet, roeddet ti	Nac oeddet, doeddet ti ddim
Roeddet ti	Doeddet ti ddim	Oeddet ti?	Oeddwn, roeddwn i	Nac oeddwn, doeddwn i ddim
Roedd e	Doedd e ddim	Oedd e?	Oedd, roedd e	Nac oedd, doedd e ddim
Roedd hi	Doedd hi ddim	Oedd hi?	Oedd, roedd hi	Nac oedd, doedd hi ddim
Roedden ni	Doedden ni ddim	Oedden ni?	Oedden, roedden ni Oeddech, roeddch chi	Nac oedden, doedden ni ddim Nac oeddech, doeddech chi ddim
Roeddech chi	Doeddech chi ddim	Oeddech chi?	Oeddwn, roeddwn i Oedden, roedden ni	Nac oeddwn, doeddwn i ddim Nac oedden, doedden ni ddim
Roedden nhw	Doedden nhw ddim	Oedden nhw?	Oedden, roedden nhw	Nac oedden, doedden nhw ddim

LLYFRYDDIAETH:

Llyfrau:

Ta-Ta-Tryweryn!, Hughes G, Wasg Gomer, 1999.

Cofio Tryweryn, Jones W.L, Gwasg Gomer, 1988.

LLYFRYDDIAETH:

Gwefannau:

[Uwch 3, Uned 5: Tryweryn – YouTube](#)

<https://youtu.be/Bc0B2iCW2tg?si=W1LKVKekQmrCdtuU>

[38,238 Liverpool Stock Photos - Free & Royalty-Free Stock Photos from Dreamstime](#)

